

Správy

Prof. PhDr. LADISLAV POŽÁR, CSc. MÁ 75 ROKOV

Psychológovia pozor! Možno je to ojedinelý prípad,... alebo hrozí epidémia? Výskyt Churchilovho génu na Slovensku je potvrdený! Náš jubilant v plnom výkone pokračuje v tom, čo začal v roku 1957, teda v práci v oblasti psychológie a neskôr patopsychológie, v súčasnosti psychológie jedincov s postihnutím, a zároveň v bežnej vyučovacej činnosti na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity a ako emeritný profesor na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Slovo emeritný je takmer zbytočné, pretože prednáša nenahraditeľné poznatky z oblasti psychológie zrakového postihnutia a je vždy predsedom niektorej z komisií pre obhajobu diplomových prác, resp. štátnych záverečných skúšok a doktorandských skúšok.

Profesor Požár okrem nenahraditeľnej pedagogickej činnosti bol mimoriadne tvorivý aj v publikačnej činnosti a najmä v propagácii vedeckého opodstatnenia patopsychológie – psychológie postihnutých u nás a v zahraničí. Venoval sa najmä problematike jedincov so zrakovým postihnutím a v tomto odbore získal prioritu z psychologického aspektu nielen u nás, ale aj v Čechách a na Morave. Jeho práca z r. 1972 *Patopsychológia zrakovo chybných* predstavuje súhrn výskumných a teoretických poznatkov z tejto oblasti, ktoré sú citované aj v dnešnej dobe. V roku 1987 bol vedúcim tímu spolupracovníkov, ktorý vydal základný učebný text s vymedzením všeobecnej a špeciálnej patopsychológie. Prvýkrát je tu relevantne definovaný predmet patopsychológie a na rozdiel od diskusných a niekedy pejoratívnych označení je aj jednoznačne definované, kto je jedinec s postihnutím. Svoj názor na predmet patopsychológie prof. Požár presne diferencoval vychádzajúc z osobitostí problémov jedinca s postihnutím v poznávaní okolitého sveta. Ide o vymedzenie, ktoré je na Slovensku aj v Českej republike akceptované a nachádza svoj odraz aj v koncepcii školskej integrácie jedincov s postihnutím.

Významné sú práce prof. Požára v oblasti morálneho vývinu postihnutých, kde ako bezpečne prvý na Slovensku inicioval experimentálne výskumy vlastností ako čestnosť, nezištnosť, altruizmus, a tiež prosociálneho správania. Tieto výskumy boli predmetom takmer 50 diplomových prác obhájených na katedre psychológie a patopsychológie PdF UK a súhrnne zhodnotených v zborníku *Požár, L. a kol.: Morálny vývin postihnutých detí a mládeže* (Edícia malých monografií, UK Bratislava, 1990). Dodnes je táto práca, ktorá vznikla na základe rozsiahleho experimentálneho výskumu, významná nielen v slovenskej, ale aj v zahraničnej odbornej literatúre. Prof. Požár v nej dáva priestor aj svojim spolupracovníkom PhDr. Ivanovi Jakabčicovi, CSc., PhDr. Miroslavovi Andreánskemu a PhDr. Eve Dorote Uhrovej, CSc.

Ďalšiu významnú publikáciu *Všeobecná patopsychológia, Patopsychológia mentálne postihnutých* napísal v spolupráci s PhDr. I. Jakabčicom, CSc. v roku 1995. Táto publikácia doposiaľ slúži ako základný študijný materiál poslucháčom psychológie, učiteľstva psychológie a špeciálnej pedagogiky.

Po odchode z PdF UK prof. Požár i naďalej venuje pozornosť patopsychológii a vydáva na Fakulte psychológie Moskovskej štátnej univerzity študijný text *Psychologija anomalnych detej i podroštkov – patopsichologija* (Moskva – Voronež 1996). V tom istom roku vydáva aj publikáciu, ktorú napísal v spolupráci s pracovníkmi viacerých fakúlt (Požár, L. a kol.: *Školská integrácia detí a mládeže s poruchami zraku*, UK Bratislava, 1996.). Z hľadiska akademických potrieb študentov je najvýznamnejšia jeho publikácia *Psychológia osobnosti postihnutých* (UK Bratislava, 1996), kde na základe analýz prác popredných svetových psychológov prezentuje vlastný psychologický prístup k problematike osobnosti jedincov s postihnutím.

Od poslednej gratulácie ubehlo veľmi rýchlo päť rokov a je na svete publikácia, v ktorej prof. Požár upúšťa od striktného pomenovania „patopsychológia“ a pripúšťa spoločensky menej negatívne asociovaný názov „psychológia jedincov s postihnutím“. Vysvetlenie nachádzame v jeho knihe *Patopsychológia – psychológia jedincov s rôznym druhom postihnutia*.

Jubilant vo svojom živote napísal vyše sto vedeckých a odborných štúdií, ktoré boli uverejnené doma i v zahraničí, vystúpil približne na osemdesiatich konferenciách, preložil z ruštiny 12 odborných publikácií, je doposiaľ členom vedeckých rád významných inštitúcií, členom Akadémie pedagogických a sociálnych vied v Moskve a tiež členom redakčnej rady tohto časopisu.

Vo svojom aktívnom živote, ktorý vznikol 26.5.1931, vždy (od r. 1957) bol pán prof. Požár akademicky činný. Je to človek, ktorý sa v 75 rokoch môže postaviť proti plážovému hráčovi stolného tenisu a tiež nemal rok, kedy by v rámci svojich relaxačných prechádzok v máji nenašiel aspoň 20 húb nazývaných májovky.

Milý Láďa, prajem Ti minimálne 300 májoviek, ak bude viac, nevadí.

Miro Andreášsky